

Prima instanță: Judecătoria Centru mun. Chișinău
Judecător: D. Sușchevici
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol

Dosarul nr. 2ra-1933/16

ÎNCHEIERE

07 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Iulia Sîrcu
Mariana Pitic, Ion Druță

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Ilnițaia Olga,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ilnițaia Olga privind constatarea faptului decesului, constatarea faptului acceptării succesiunii și prelungirea termenului de acceptare a succesiunii,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Ilnițaia Olga și menținută hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 decembrie 2015,

c o n s t a t ă

La 28 aprilie 2015, petiționara Ilnițaia Olga, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere, solicitînd constatarea faptului decesului, constatarea faptului acceptării succesiunii și prelungirea termenului de acceptare a succesiunii.

În motivarea cererii petiționara a invocat că, din cauza unor împrejurări s-a pomenit în situația că nu poate obține de la Oficiul de Stare Civile Centru din mun. Chișinău actul de stare civilă prin care se atestă faptul decesului tatălui său, act care la rândul său este necesar definitivării procedurii succesore privind moștenirea unui bun imobil, întru confirmarea faptului acceptării succesiunii rămase după decesul tatălui său - Victor Bașlacov, născut la 15.02.1928, decedat la 29.09.2014 în orașul Sevastopol, Republica Autonomă Crimeea din Ucraina, la data cînd teritoriul respectiv deja era sub ocupația militară a Federației Ruse, imposibilitatea fiind cauzată de faptul că certificatul de deces eliberat de autoritățile de la locul decesului, nu este recunoscut de către autoritățile constituționale ale Ucrainei, care a intervenit către Guvernul Moldova cu solicitarea de a nu le recunoaște și a le trata ca nule și lipsite de efecte juridice, fapt care la rândul său a făcut imposibilă transcrierea actului de deces la subdiviziunea respectivă a Serviciului de Stare Civilă din Republica Moldova, făcînd imposibilă și inițierea procedurii succesore în fața notarului.

Menționează petiționara că, dînsa a acceptat în mod tacit moștenirea, intrînd în

posesiunea patrimoniului succesoral, însă adresarea către notar este imposibilă pe motivul că documentul primordial pentru deschiderea procedurii succesorale - certificatul de deces al defunctului, nu poate fi obținut de la Serviciul de Stare Civilă, notarii refuzând, totodată, să elibereze certificatul de moștenitor din motivul incertitudinii dovezilor prezentate întru confirmarea faptului intrării în posesie a bunurilor ce compun patrimoniul succesoral, motiv pentru care înaintează prezenta cerere cu privire la constatarea atît a faptului decesului lui Victor Bașlacov, la data de 29.09.2014, precum și cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii/moștenirii pentru a fi examinată în ordinea procedurii speciale.

Mai indică că, prezenta cerere este înaintată ca urmare a faptului imposibilității obiective de a obține prin transcriere la Serviciul de Stare Civilă național Certificatul de deces al tatălui său Victor Bașlacov, precum și ca urmare a imposibilității obținerii pe cale extrajudiciară a documentelor prin care se constată faptul decesului, acceptării succesiunii/moștenirii prin intrarea în posesia bunurilor rămase după decesul celui din urmă.

Relevă că, la 15.02.1928, în localitatea Korșevo, raionul Kletneanskii (Kletnea), regiunea Breansk din actuala Federație Rusă, s-a născut Victor Bașlacov, fapt confirmat prin Adeverința de naștere seria HO nr. 262048 din 01.08.1950 eliberată de Oficiul de Stare Civilă din localitatea Kletnea regiunea Breansk, în evidența căreia faptul dat este înregistrat la numărul 1261. Victor Bașlacov ulterior s-a stabilit pe teritoriul Republicii Moldova, a devenit cetățean al Republicii Moldova, fapt confirmat prin buletinul de Identitate seria A nr. 01103627 cu fișa de însoțire seria și nr. RAAAGO100777, eliberate la 13.06.2008, precum și pașaportul cetățeanului Republicii Moldova seria și nr. A3479109 eliberat la 02.04.2008. Din căsătoria lui Victor Bașlacov cu Valentina Bașlacova, la data de 11.09.1960 s-a născut fiică Bașlacova Olga fapt confirmat prin adeverința de naștere eliberată de către Oficiul Stare Civilă al orașului Chișinău la 28.09.1960, petiționara fiind unicul copil al familiei Bașlacov.

Sușține că, la 10.09.1982, la OSC Chișinău a fost încheiată căsătorie dintre Oleg Ilnițchi și Olga Bașlacova, înregistrată în evidență la nr. 4111 fapt confirmat prin extrasul de pe actul de căsătorie seria EC-I nr. 026103 din 06.09.2004 de Direcția Registre de Stare Civilă a Direcției Principale Stare Civilă din cadrul Departamentului Tehnologiilor Informaționale al Republicii Moldova. Ulterior, la 29.01.1988, căsătoria a fost desfăcută, fapt confirmat prin adeverința de divorț seria II-EM nr.326678 din 14.08.1991, Olga Ilnițcaia păstrînd numele de familie existent.

Invocă că, aproximativ la data de 20-21 iulie 2014, Victor Balașov s-a deplasat din Republica Moldova în Ucraina la odihnă, destinația fiind localitatea Novoozeornoe din regiunea autonomă Crimeea, traversînd frontiera de stat în baza pașaportului cetățeanului Republicii Moldova seria și nr. A.3479109 eliberat la 02.04.2008. Către acea dată, căile de acces spre teritoriul Republica Autonomă Crimeea a Ucrainei erau deja sub controlul forțelor armate ale Federației Ruse, fapt unanim cunoscut, fiind reflectat și mediatizat în comunicările de știri din mijloacele de informare în masă. Intrarea lui Victor Bașlacov pe teritoriul indicat este confirmat și prin amprenta ștampilei pe pagina nr.7 a pașaportului, prin care este confirmat faptul că la 21.07.2014, acesta a intrat pe teritoriul Crimeii prin punctul de trecere nr. 2 „Armeansk”. Suplimentar, traversarea frontierei administrative cu Republica

Autonomă Crimeea a Ucrainei a fost documentată și prin Fișa de Emigrare seria 0313 nr. 2201740, iar sosirea în localitatea de destinație este adeverită prin înscrierea efectuată pe versul fișei, unde este aplicată semnătura persoanei responsabile din cadrul Consiliului Local Novoozeornoe al Republicii Autonome Crimeea a Ucrainei și ștampila acestei unități teritorial-administrative.

Mai indică că, unanim cunoscut faptul, că, la începutul lunii/ august a anului 2014, întreg teritoriul Crimeii era deja sub controlul forțelor armate ale Federației Ruse activitatea organelor administrative constituționale ale Ucrainei pe teritoriul dat, fiind sistată ca urmare a ocupației armate a teritoriul respectiv. în legătură cu acest fapt, autoritățile constituționale ale Ucrainei au remis inclusiv în adresa Guvernului Republicii Moldova notă diplomatică prin care au comunicat despre stabilirea unui regim special de drept, oricare documente, eliberate de către organele neconstituționale se consideră nevalabile și nu creează consecințele legale, fiind precizat că, pentru orașul Sevastopol perioada începe cu 01.08.2014 iar pentru restul teritoriului Republicii Autonome Crimeea perioada începe cu 11.08.2014. Dînsa nu dispune de copie de pe nota diplomatică invocată, însă cunoaște faptul că Guvernul Republicii Moldova a dat curs solicitării autorităților constituționale ale Ucrainei, dispunând în adresa autorităților publice centrale și locale nerecunoașterea inclusiv a actelor de stare civilă emise de autoritățile neconstituționale din Republica Autonomă Crimeea. La aceste circumstanțe s-a referit și în Avizul de transcrierea actului de deces nr. 742 din 28.02.2015 eliberat de O.S.C. Centru mun. Chișinău.

Sustine că, pe parcursul aflării în localitatea Novooseornoe din regiunea Crimeea, starea de sănătate a lui Victor Bașlacov s-a înrăutățit, fiind internat la Spitalul orășenesc nr.1 „M. I. Pirogov” din orașul Sevastopol, unde a decedat la data de 29.09.2014, fapt confirmat prin Certificatul Medical de Deces nr. 1273 din 29.09.2014 eliberat de instituția medicală indicată. A mai precizat faptul că Certificatul Medical de Deces susmenționat a fost prezentat la Oficiul de Stare Civilă din localitatea respectivă, iar în baza acestui document de către Oficiul de Stare Civilă al raionului Leninschii din orașul Sevastopol a fost eliberat Certificatul de Deces seria I-KM Nr. 500894 din 29.09.2014, pe care este aplicată o ștampilă cu stema Federației Ruse, în conținutul căruia era indicat că Victor Bașlacov a decedat în orașul Sevastopol din Federația Rusă, ceea ce denotă cu certitudine faptul că documentul a fost eliberat de către autoritățile neconstituționale din teritoriul respectiv. In posesia petiționarei a rămas doar cotorul de pe Certificatul Medical de deces nr.1273, care conține descrierea succintă a faptului decesului, identității persoanei decedate, datei survenirii decesului, însă petiționara dispune și de o copie neadeverită de pe Certificatul Medical de deces nr. 1273 din 29.09.2014 eliberat de Spitalul orășenesc nr. 1 „M. I. Pirogov” din orașul Sevastopol.

Invocă că, în scopul transportării decedatului din orașul Sevastopol în Republica Moldova, către Spitalul orășenesc nr. 1 „M. I. Pirogov” din orașul Sevastopol a fost eliberat și Certificatul privind absența inserțiilor, datat tot cu 29.09.2014, iar de către Direcția Principală a Serviciului de Medicină Preventivă a orașului Sevastopol a fost eliberat Certificatul nr. 22 din 30.09.2014 prin care a fost permisă transportarea. Astfel, decedatul Victor Bașlacov a fost transportat în Republica Moldova și a fost înhumat la Cimitirul „Sfântul Lazăr” din municipiul Chișinău în locul rezervat de către el însuși încă la 23.11.2005. Faptul rezervării este

confirmat prin Autorizația nr. 015658 din 23.11.2005, chitanța nr.035241 și bonul fiscal nr. 04482 din 23.11.2005 eliberate de întreprinderea Municipală „Combinatul Servicii Funerare” al Primăriei municipiului Chișinău. Despre faptul înhumării a fost făcută mențiunea respectivă nemijlocit pe Autorizația nr. 015658 din 23.11.2005, precum și pe versul Certificatului de deces seria I-KM nr. 500894 din 23.09.2014 eliberat de către Oficiul de Stare Civilă al raionului Leninschii din orașul Sevastopol.

Menționează că, imposibilitatea transcrierii actului de deces și imposibilitatea depunerii declarației de acceptare a succesiunii a survenit ca urmare a faptului că autoritățile publice ale Republicii Moldova nu recunosc orice documente emise de către autoritățile neconstituționale de pe teritoriul Republicii Autonome Crimeea a Ucrainei, respectiv nici procedură succesorală nu a fost deschisă ca urmare că la Declarația de acceptare a succesiunii urmează a fi prezentat în mod obligatoriu Certificatul de deces al persoanei pe care o moștenește succesorul, or, potrivit pct.22 din Ordinul nr 95 din 28.02.2008 al Ministerului Justiției al R.M. privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a actelor notariale și completare a registrelor notariale, la autentificarea declarației de acceptare sau de renunțare la succesiune notarul solicită, în mod obligatoriu, prezentarea actului stării civile care confirmă faptul decesului persoanei care a lăsat moștenire. În pofida situației create, dînsa a expediat, cu aviz recomandat, în adresa notarului public Andrei Bloșenco o declarație de acceptare a succesiunii în formă scrisă simplă, însă notarul i-a remis o notificare prin care i-a comunicat faptul că, nu poate da curs declarației de acceptare a succesiunii ca urmare a faptului că nu a fost perfectată în formă autentică precum și ca urmare a faptului că nu a prezentat Certificatul de deces al lui Victor Bașlacov sau o copie adevărită de pe acest act de stare civilă. Astfel, aceste circumstanțe atestă imposibilitatea obiectivă, neimputabilă petiționarei, de a obține documentele cuvenite, în conținutul cererii fiind indicate probele care confirmă faptul și adevăresc imposibilitatea obținerii documentelor necesare - exigențe reiterate și prin conținutul pct.2 al Hotărîrii Explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție a R.M. nr.4 din 07.07.2008 privind practica judiciară cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică și declararea persoanei dispărută tară urmă sau decedată.

Susține că, este nevoită să se adreseze în instanță pentru constatarea faptelor indicate, deoarece acestea generează, în virtutea legii, următoarele efecte: apariția, modificarea sau încetarea drepturilor personale sau patrimoniale ale ei; dînsa nu are altă posibilitate de a obține sau de restabili documentele care ar certifica faptul juridic al cărui constatare o solicită; constatarea faptului nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanței judecătorești. Astfel, consideră întrunite cumulativ exigențele stabilite la art. 282 alin. (1) CPC.

În final invocă petiționara că, la data decesului, Victor Bașlacov deținea în proprietate comună în devălmășie apartamentul nr.28 din blocul locativ din str. Academiei, 8/1, mun. Chișinău, identificat în Registrul Bunurilor Imobile cu numărul cadastral 0100202.146.02.028. Apartamentul indicat este deținut în proprietate comună în devălmășie și de către petiționară, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul electronic al Bunurilor Imobile datat cu 30.09.2014. Petiționara a acceptat tacit moștenirea rămasă după decesul tatălui său, - Victor Bașlacov, continuând posesia imobilului respectiv, achită impozitul imobiliar, precum și orice alte plăți aferente imobilului - plăți pentru serviciilor comunale, utilități, ș.a. Astfel,

în situația creată, unicul remediu juridic este depunerea cererii date pentru constatarea faptului decesului lui Victor Bașlacov, precum și pentru constatarea faptului succesiunii rămase după decesul acestuia, ca fapte ce au valoare juridică.

Solicită, constatarea faptului decesului lui Victor Bașlacov, născut la 15.02.1928, decedat la 29.09.2014 în orașul Sevastopol, Republica Autonomă Crimeea din Ucraina; constatarea faptului acceptării de către petiționara - Olga Ilnițaia a succesiunii/moștenirii rămase după decesul tatălui său - Victor Bașlacov decedat la 29.09.2014 și prelungirea termenului de acceptare a succesiunii.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 decembrie 2015, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Ilnițaia Olga privind constatarea faptului decesului, constatarea faptului acceptării succesiunii și prelungirea termenului de acceptare a succesiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, a fost respins apelul declarat de Ilnițaia Olga și menținută hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 decembrie 2015.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 26 iunie 2016, în termenul prevăzut de lege, Ilnițaia Olga prin intermediul avocatului Cotruță Pavel (mandat nr. 0795678) a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, emiterea unei noi hotărîri de admitere a cerințelor înaintate.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurenta a indicat că atât instanța de apel cât și instanța de fond nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii. Menționează că, obiectul cererii în ordinea procedurii speciale constituie constatarea unor fapte cu relevanță juridică, dar nu recunoașterea unui act de stare civilă.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a RM consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC RM.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ilnițaia Olga nu se încadrează

în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurenta nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea actelor judecătorești contestate, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel sau instanța de fond, respectiv nu constituie temei de casare a actelor judecătorești recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell vs Irlanda, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ilnițcaia Olga ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e

Recursul declarat de Ilnițcaia Olga se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Mariana Pitic

Ion Druță